



Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Adaptief Management

Noordzee Dagen 2015

Jessica Reis Leffers

Paul Boers

Rob Gerits



Waarom nu aandacht voor adaptief management?

- Een van de opgave uit Nationaal energie akkoord: 4500 MW windenergie op NCP in 2023
- Ook in UK, België en Duitsland grootschalige ontwikkelingen van windenergie op zee

In 2014-15 gestructureerde aandacht voor cumulatieve effecten van windpark ontwikkeling op zee (Kader Ecologie en Cumulatie/KEC)

- Met aandacht voor alle t/m 2023 te verwachten windparken op de Noordzee (dus ook omringende landen)
- Met aandacht voor de belangrijkste soorten-effectrelaties: Bruinvis-
onderwatergeluid/heien en vogel & vleermuizen-exploitatie windpark

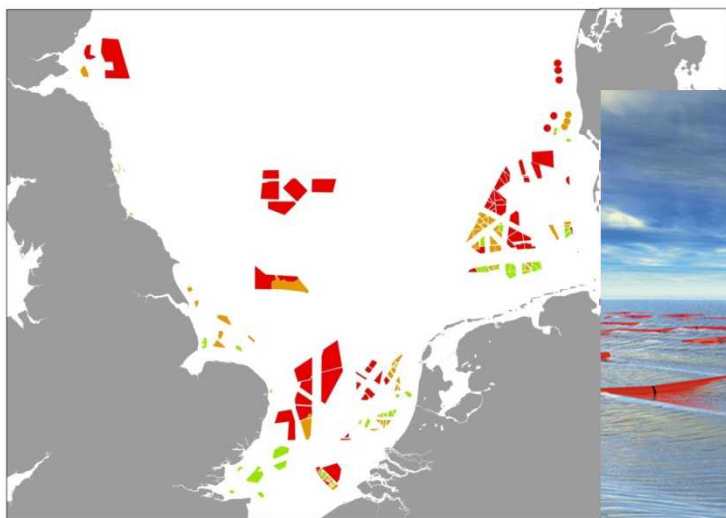
Conclusies

Openbare kennis en voorzorgbeginsel: diverse soorten staan onder druk. Maatregelen nodig, maar in de toekomst mogelijk onvoldoende ecologische ruimte beschikbaar



En er komt nog meer

- Energie transitie; doorgaande ontwikkeling van windparken en andere vormen van duurzame energie opwekking op zee
- Ecologische impact klimaatverandering
- Nog onvoldoende rekening gehouden met andere pressures (seismisch onderzoek, visserij,....)
- Maar ook: verduurzaming van de visserij/aquacultuur, KRM- & N2000 maatregelen





Hoe ecologisch verantwoord omgaan met energie transitie?

- Veel onzeker (kennis en ontwikkelingen)
- Ontwikkelingen op verschillende tijdschalen en ruimtelijke schalen
- Beperkte sturingsmogelijkheden, nationaal maar ook internationaal

Kan adaptief management hierbij een rol spelen, of doen we dat eigenlijk al?



Adaptief Management (AM)

- Hoe een opgave/systeem te managen in een onzekere toekomst?
- Een strategie van al-doende-leren is een mogelijkheid:
- Adaptief Management.





Adaptief Management definitie

- AM is een benadering die leren door beheer benadrukt, op basis van de filosofie dat kennis onvolledig is.
- Ondanks toekomstige onzekerheden, moeten managers en beleidsmakers acteren.
- Hierbij worden onzekerheden transparant meegenomen in de besluitvorming.
- AM maakt gebruik van beschikbare informatie, maar accepteert dat er altijd onzekerheden zullen zijn.
- Vanwege alle onzekerheden is het belangrijk het voorzorgprincipe te blijven hanteren voor activiteiten op de Noordzee. PB1

PB1

deze bullet begrijp ik niet. moet die erin? of anders formuleren, bijv: door alle onzekerheden is het van belang het voorzorgsprincipe toe te passen.

Boers, Paul (WVL); 28-9-2015



AM kenmerken

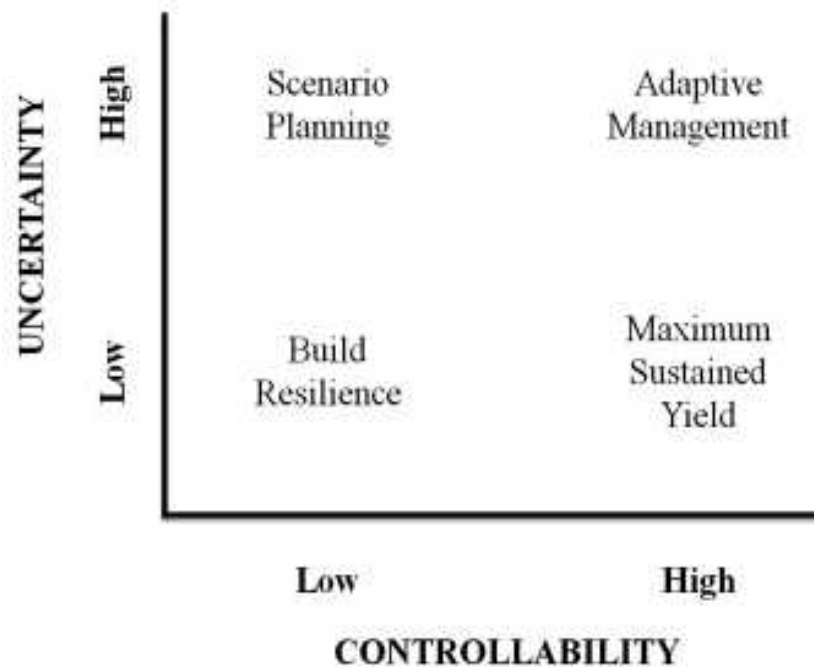
1. AM is een proactieve management aanpak.
2. AM is een lerend proces:
 - *“Learning to manage by managing to learn”*
 - Sociaal leren: alle belangen betrokken bij het leerproces.
 - Geen *trail and error*, maar een gestructureerd proces.
 - Verbinden van lange termijn ontwikkelingen aan korte termijn beslissingen.
 - Cyclisch verloop (*feedback loops*).



Bron: Allen et al., 2011. Adaptive management, often characterized as 'learning by doing', is a formal iterative process of resource management that acknowledges uncertainty and achieves management objectives by increasing system knowledge through a structured feedback process.



Wanneer is AM geschikt?



Bron: Peterson et al., 2006. Adaptive management and scenarios are complementary approaches to understanding complex systems. Adaptive management functions best when both uncertainty and controllability are high, which means the potential for learning is high, and the system can be manipulated.



Aan de slag, maar eerst nog even: aandacht voor

Noordzee gebiedsagenda 2050, 5 thema's:

1. Bouwen met zeenatuur
2. Energietransitie
3. Meervoudig ruimtegebruik/multifunctioneel ruimtegebruik
4. Verbinden land en zee
5. Bereikbaarheid scheepvaart

Nu aandacht voor:

- Bouwen met zeenatuur: versterking intrinsieke natuurlijke krachten (economie en ecologie), meer nodig en meer mogelijk dan alleen natuur beschermen
- Energietransitie: meer ruimte nodig voor duurzame energie op zee, hoe omgaan met gasvoorraden, rol van internationaal elektriciteitsnet (North sea grid)



Nadenken over de rol van Adaptief Management bij de opgave:

De opgave:

Europa CO₂ neutraal in 2050 leidend tot Forse toename tussen nu en 2050 van energie uit duurzame bronnen op zee, met realisatie/behoud van KRM hoofddoel (Goede milieutoestand/GMT).

Beschouw de opgave vanuit 2 invalshoeken (aparte groepjes);

- Energie transitie (wat zijn de stuurknoppen daarbij; verdeling over ruimte, energiedragers,... en hoe die in te zetten tbv. GMT)
- Bouwen met Noordzeenatuur (waar liggen kansen met de energietransitie en hoe die te benutten?)

Doel:

Benader de opgave vanuit de denkwijze van Adaptief Management; voegt dit iets toe, kunnen we hier iets mee?



Werkwijze

Verdeel over de 2 thema's
(energie transitie, bouwen met Noordzeenatuur)

Vanuit de opgave (Europa CO₂ neutraal met behalen/behoud GMT)

1. Beschrijf de toestand in 2050

2. Beschrijf (vanuit adaptief management) de eerste stap; Wat moet tussen nu en 2023 gebeuren om richting toestand 2050 te gaan?

Ga hierbij in op:

- Sturing (nationaal/internationaal, overheid/maatschappelijke actoren),
- Rol van kennis



Planning (vandaag)

Toestand 2050 (20 min.)

Wat te doen tussen nu en 2023 (30 min.)?

Terugmelding:

(Elke groep 2 minuten)

Statement: Wat is/zijn belangrijkste acties (1-3) tussen nu en 2023 en wat voegt AM toe aan denken hierover?

PB2

Afsluiting/vervolg

(1 minuut)

Dia 12

PB2

graag de onderwerpen in de sheet.

Boers, Paul (WVL); 28-9-2015